A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2024. szeptember 19.*

[A 2025. január 30-i végzéssel kijavított szöveg]

„Előzetes döntéshozatal – Verseny – EUMSZ 101. cikk – Vállalkozások közötti megállapodások – Online foglalási platform és szállodák között létrejött szerződések – Árparitási kikötések – Járulékos korlátozás – Csoportmentesség – Vertikális megállapodások – 330/2010/EU rendelet – A 3. cikk (1) bekezdése – Az érintett piac meghatározása”

A C-264/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság, Hollandia) a Bírósághoz 2023. április 24-én érkezett, 2023. február 22-i határozatával terjesztett elő

a **Booking.com BV**,

a **Booking.com (Deutschland) GmbH**

és

a **25hours Hotel Company Berlin GmbH**,

az **Aletto Kudamm GmbH**,

az **Air-Hotel Wartburg Tagungs- & Sporthotel GmbH**,

az **Andel’s Berlin Hotelbetriebs GmbH**,

az **Angleterre Hotel GmbH & Co. KG**,

az **Atrium Hotelgesellschaft mbH**,

az **Azimut Hotelbetrieb Köln GmbH & Co. KG**,

a **Barcelo Cologne GmbH**,

a **Business Hotels GmbH**,

* Az eljárás nyelve: holland.

a **Cocoon München GmbH**,

a **DJC Operations GmbH**,

a **Dorint GmbH**,

az **Eleazar Novum GmbH**,

az **Empire Riverside Hotel GmbH & Co. KG**,

az **Explorer Hotel Fischen GmbH & Co. KG**,

az **Explorer Hotel Nesselwang GmbH & Co. KG**,

az **Explorer Hotel Schönau GmbH & Co. KG**,

a **Fleming's Hotel Management und Servicegesellschaft mbH & Co. KG**,

a **G. Stürzer GmbH Hotelbetriebe**,

a **Hotel Bellevue Dresden Betriebs GmbH**,

a **Hotel Europäischer Hof W.A.L. Berk GmbH & Co. KG**,

a **Hotel Hafen Hamburg. Wilhelm Bartels GmbH & Co. KG**,

a **Hotel John F GmbH**,

a **Hotel Obermühle GmbH**,

a **Hotel Onyx GmbH**,

a **Hotel Rubin GmbH**,

a **Hotel Victoria Betriebs- und Verwaltungs GmbH**,

a **Hotel Wallis GmbH**,

az **i31 Hotel GmbH**,

az **IntercityHotel GmbH**,

az **ISA Group GmbH**,

a **Kur-Cafe Hotel Allgäu GmbH**,

a **Lindner Hotels AG**,

az **M Privathotels GmbH & Co. KG**,

a **Maritim Hotelgesellschaft mbH**,

a **MEININGER Shared Services GmbH**,

az **Oranien Hotelbetriebs GmbH**,

a **Platzl Hotel Inselkammer KG**,

a **prize Deutschland GmbH**,

a **Relexa Hotel GmbH**,

a **SANA BERLIN HOTEL GmbH**,

a **SavFra Hotelbesitz GmbH**,

a **Scandic Hotels Deutschland GmbH**,

a **Schlossgarten Hotelgesellschaft mbH**,

a **Seaside Hotels GmbH & Co. KG**,

az **SHK Hotel Betriebsgesellschaft mbH**,

a **Steigenberger Hotels GmbH**,

a **Sunflower Management GmbH & Co. KG**,

a **The Mandala Hotel GmbH**,

a **The Mandala Suites GmbH**,

a **THR Hotel am Alexanderplatz Berlin Betriebs- und Management GmbH**,

a **THR III Berlin Prager-Platz Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH**,

a **THR München Konferenz und Event Hotelbetriebs- und Management GmbH**,

a **THR Rhein/Main Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH**,

a **THR XI Berlin Hotelbetriebs- und Beteiligungsgesellschaft mbH**,

a **THR XXX Hotelbetriebs- und Beteiligungs-GmbH**,

az **Upstalsboom Hotel + Freizeit GmbH & Co. KG**,

a **VI VADI HOTEL Betriebsgesellschaft mbH & Co. KG**,

a **Weissbach Hotelbetriebsgesellschaft mbH**,

a **Wickenhäuser & Egger AG**,

a **Wikingerhof GmbH & Co. KG**,

a **Hans-Hermann Geiling (Hotel Präsident)**,

a **Karl Herfurtner, Hotel Stadt München e.K**.

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, F. Biltgen, N. Wahl (előadó), J. Passer és M. L. Arastey Sahún bírák,

főtanácsnok: A. M. Collins,

hivatalvezető: A. Lamote tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2024. február 29-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a Booking.com BV és a Booking.com (Deutschland) GmbH képviseletében J. K. de Pree, H. Gornall, P. W. Post és K. J. Saarloos advocaten,

– a 25hours Hotel Company Berlin GmbH és társai képviseletében R. Buchmann és V. Soyez Rechtsanwälte, H. C. E. P. J. Janssen és A. P. van Oosten advocaten,

– a német kormány képviseletében J. Möller és P.-L. Krüger, meghatalmazotti minőségben,

– a görög kormány képviseletében K. Boskovits és C. Kokkosi, meghatalmazotti minőségben,

– a spanyol kormány képviseletében L. Aguilera Ruiz, meghatalmazotti minőségben,

– az osztrák kormány képviseletében J. Schmoll és E. Samoilova, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében S. Baches Opi, G. Meessen és C. Zois, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2024. június 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 101. cikk, valamint az [EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet (HL 2010. L 102., 1. o.) értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet az egyrészről a Booking.com BV és a Booking.com (Deutschland) GmbH (a továbbiakban együtt: Booking.com), másrészről a 25hours Hotel Company Berlin GmbH és 62 másik, Németországban található szállodai létesítmény között – a Booking.com által az e létesítményekkel kötött szerződésekben alkalmazott árparitási kikötéseknek az EUMSZ 101. cikkre tekintettel való érvényessége tárgyában – folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

3 A[z EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendeletnek (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) „A[z Európai] Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai közötti együttműködés” című 11. cikke előírja:

„(1) A Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai [az uniós] versenyjog szabályait szoros együttműködésben alkalmazzák.

[…]

(5) A tagállamok versenyhatóságai [az uniós] jog alkalmazásával járó bármely ügyben konzultálhatnak a Bizottsággal.

[…]”

A 330/2010 rendelet

4 A 330/2010 rendelet a 10. cikkének második bekezdése értelmében 2022. május 31-én hatályát vesztette.

5 E rendelet (5) és (9) preambulumbekezdése kimondta:

„(5) Az e rendelettel létrehozott csoportmentesség kedvezményét azokra a vertikális megállapodásokra kell korlátozni, amelyekről megfelelő bizonyossággal feltételezhető, hogy megfelelnek [az EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésében meghatározott feltételeknek.

[…]

(9) A 30%-os piaci részesedési küszöb felett nem vélelmezhető, hogy [az EUMSZ] 101. [cikk] (1) bekezdésének hatálya alá tartozó vertikális megállapodások általában olyan jellegű és mértékű objektív előnyökkel járnának, amelyek a szóban forgó megállapodások által a verseny tekintetében előidézett hátrányokat ellensúlyoznák. Ugyanakkor nincs olyan vélelem, miszerint ezek a vertikális megállapodások [az EUMSZ] 101. [cikk] (1) bekezdésének hatálya alá esnek, vagy nem felelnek meg [az EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésében megállapított feltételeknek.”

6 Az említett irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében:

„E rendelet alkalmazásában:

a) »vertikális megállapodás«: olyan megállapodás vagy összehangolt magatartás amely a megállapodás vagy az összehangolt magatartás szempontjából a termelési vagy értékesítési lánc különböző szintjein tevékenykedő két vagy több vállalkozás között jön létre, és amely azokra a feltételekre vonatkozik amelyek mellett egyes áruknak vagy szolgáltatásoknak a felek által történő vásárlása, értékesítése vagy viszonteladása történik.”

7 Ugyanezen rendelet 2. cikke így rendelkezett:

„(1) A[z EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdése alapján és e rendelet rendelkezéseire is figyelemmel a[z EUMSZ] 101. [cikk] (1) bekezdése nem alkalmazandó a vertikális megállapodásokra.

E mentesség annyiban alkalmazandó, amennyiben az ilyen megállapodások vertikális korlátozásokat tartalmaznak.

[…]”

8 A 330/2010 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen fogalmazott:

„A 2. cikk szerinti mentesség azzal a feltétellel alkalmazható, hogy a szállító piaci részesedése nem haladja meg a 30%-ot azon az érintett piacon, ahol eladja a szerződés szerinti áruit és szolgáltatásait, és a vevő piaci részesedése nem haladja meg a 30%-ot azon az érintett piacon, ahol vásárolja a szerződés szerinti árukat és szolgáltatásokat.”

A 2014/104/EU irányelv

9 A tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló, 2014. november 26-i 2014/104/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2014. L 349., 1. o.) „Tárgy és hatály” című 1. cikke kimondja:

„(1) Ez az irányelv bizonyos, annak biztosításához szükséges szabályokat határoz meg, hogy a valamely vállalkozás vagy vállalkozások társulása által elkövetett versenyjogi jogsértés következtében kárt szenvedett személyek az adott vállalkozással vagy vállalkozások társulásával szemben hatékonyan érvényesíthessék az elszenvedett kár teljes megtérítésére vonatkozó jogukat. Ezenfelül olyan szabályokat is megállapít, amelyek – azáltal, hogy az [Európai] Unió egész területén azonos szintű védelmet biztosítanak az ilyen kárt elszenvedett valamennyi személynek – erősítik a torzulásoktól mentes belső piaci versenyt és elhárítják a belső piac megfelelő működésének akadályait.

(2) Ez az irányelv olyan szabályokat határoz meg, amelyek összehangolják a versenyjogi szabályok versenyhatóságok általi végrehajtását, valamint e szabályoknak a nemzeti bíróságoknál indított kártérítési keresetek tekintetében történő érvényesítését.”

10 Ezen irányelvnek „A nemzeti határozatok hatálya” című 9. cikke szerint:

„(1) A tagállamok biztosítják, hogy a valamely nemzeti versenyhatóság vagy felülvizsgálati bíróság által hozott jogerős határozatban megállapított versenyjogi jogsértés megtörténte ne legyen vitatható az EUMSZ 101. vagy 102. cikke, illetve a nemzeti versenyjog alapján a nemzeti bíróságoknál indított kártérítési perekben.

(2) A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben az (1) bekezdésben említett jogerős határozatot egy másik tagállamban hozták meg, e jogerős határozatra az adott tagállam bírósága előtt a nemzeti joggal összhangban legalább mint a versenyjogi jogsértés megtörténtének prima facie bizonyítékára hivatkozni lehessen, és azt adott esetben a felek által előterjesztett egyéb bizonyítékokkal együtt meg lehessen vizsgálni.

(3) E cikk nem érinti a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. cikke szerinti jogait és kötelezettségeit.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

11 A Booking.com BV holland jog szerinti, Amszterdamban (Hollandia) székhellyel rendelkező társaságot 1996-ban alapították, és a booking.com nevű online platformja üzemeltetésén keresztül a szállásfoglalás területén globális közvetítő szolgáltatást nyújt. Tevékenységeit más tagállamokban letelepedett leányvállalatok – nevezetesen Németországban a Booking.com (Deutschland) – támogatják.

12 A Booking.com nem minősül sem szálláshely-szolgáltatónak, sem ilyen szolgáltatások igénybevevőjének. Nem határozza meg a platformján kínált szállásokat és a vonatkozó árakat sem, mivel ezen elemeket a szálláshelyek határozzák meg. Így a Booking.com a platformján csak a szálláshelyeket és az utazókat kapcsolja össze.

13 A Booking.com által működtetett platform révén kínált szolgáltatások az utazók számára ingyenesek. A szállodai létesítmények jutalékot fizetnek a Booking.comnak abban az esetben, ha az ügyfél e platformon keresztül eszközöl foglalást, és azt nem mondja le. E létesítmények az említett platformtól függetlenül alternatív értékesítési csatornákat is igénybe vehetnek.

14 A Booking.com, amikor 2006-ban belépett a német piacra, a többi szállodafoglalási platformhoz – más néven „Online Travel Agency (OTA)” (online utazási iroda) – hasonlóan a szálláshely-szolgáltatókkal kötött megállapodások általános szerződési feltételeibe egy úgynevezett „kiterjesztett paritási” kikötést foglalt. E kikötés értelmében e szolgáltatók nem kínálhattak a Booking.com honlapján kínáltnál alacsonyabb áron szobákat a saját értékesítési csatornáikon vagy harmadik személyek által működtetett értékesítési csatornákon, ideértve a versenytárs OTA-kat is.

15 2013. december 20-i határozatában a Bundeskartellamt (szövetségi versenyhatóság, Németország) lényegében arra a következtetésre jutott, hogy a Hotel Reservation Service Robert Ragge GmbH (a továbbiakban: HRS), a német piacon tevékenykedő OTA-k egyike által alkalmazott kiterjesztett paritási kikötés ellentétes az uniós és a német jogban előírt kartelltilalommal, és elrendelte az alkalmazásának abbahagyását.

16 2013-ban e hatóság a Booking.com által alkalmazott, a HRS által alkalmazotthoz hasonló kiterjesztett paritási kikötés tárgyában is vizsgálatot indított.

17 2015. január 9-i ítéletével az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság, Németország) elutasította a HRS által az említett hatóság 2013. december 20-i határozata ellen benyújtott keresetet. Ezen ítélet, amellyel szemben semmilyen jogorvoslattal nem éltek, jogerőre emelkedett.

18 2015. július 1-jétől a Booking.com a francia, az olasz és a svéd versenyhatóságokkal egyeztetve kötelezettséget vállalt arra, hogy általános szerződési feltételeiből törli a kiterjesztett paritási kikötést, és azt egy úgynevezett „korlátozott paritási" kikötéssel váltja fel, amely értelmében a szálláshely-szolgáltatókkal szemben előírt azon tilalom, hogy szobáikat a Booking.comon kínált árakhoz képest kedvezőbb árakon kínálják, csak a saját értékesítési csatornáikon tett ajánlatokra vonatkozik.

19 [A 2025. január 30-i végzéssel kijavítva] A Bizottsággal az 1/2003 rendelet 11. cikkének (4) bekezdése alapján folytatott konzultációt követően hozott 2015. december 22-i határozatban a szövetségi versenyhatóság úgy ítélte meg, hogy az ilyen korlátozott paritási kikötés is ellentétes az uniós és német jogban előírt kartelltilalommal, és elrendelte, hogy a Booking.com hagyjon fel annak alkalmazásával. E hatóság lényegében úgy ítélte meg, hogy az ilyen kikötések mind a szálláshely-szolgáltatások nyújtásának piacán, mind pedig a platformok által a szálláshely-szolgáltatók részére nyújtott online közvetítő szolgáltatások piacán korlátozzák a versenyt. Az említett hatóság továbbá úgy ítélte meg egyrészt, hogy a Booking.comnak a szóban forgó piacon fennálló jelentős részesedése miatt e kikötések a 330/2010 rendelet alapján nem mentesíthetők, másrészt pedig, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti egyedi mentesség alkalmazási feltételei sem teljesülnek.

20 2019. június 4-i ítéletével az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság) részben helyt adott a Booking.com által az említett 2015. december 22-i határozattal szemben benyújtott keresetnek. E bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy a korlátozott paritási kikötés kétségkívül korlátozza a versenyt, ugyanakkor járulékos korlátozásként szükségesnek tekinthető ahhoz, hogy lehetővé tegye a Booking.com számára, hogy szolgáltatásnyújtásáért méltányos díjazásban részesüljön. Így tisztességtelen lenne a szálláshelyek részéről az, ha bejelentkeznének a Booking.com foglalási platformjára, de ezt követően a saját honlapjukon jobb díjakat kínálva arra ösztönöznék az ügyfeleket, hogy közvetlenül tőlük foglaljanak szálláshelyet. Az említett bíróság szerint a szálláshelyek azon lehetősége, hogy a foglalásokat saját foglalási rendszerükbe átvigyék, elegendő indokolást jelent ahhoz, hogy a Booking.com szerződésben megakadályozza e szálláshelyeket abban, hogy „potyázással" *(free riding)* kapcsolatos tevékenységeket folytassanak. Így e kikötés ugyanezen bíróság szerint nem tekinthető a nemzeti jogban és az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt kartelltilalommal ellentétesnek.

21 2020-ban a Hotelverband Deutschland e.V., egy több mint 2600 szállodát képviselő szövetség felelősség megállapítása iránti keresetet indított a Booking.com ellen a Landgericht Berlin (berlini regionális bíróság, Németország) előtt azon kár megtérítése iránt, amely ezen egyesület tagjait állításuk szerint az árparitási kikötések miatt érte.

22 2021. május 18-i határozatával a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország), amelyhez a szövetségi versenyhatóság fellebbezést nyújtott be, hatályon kívül helyezte az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság) 2019. június 4-i határozatát. Úgy ítélte meg, hogy a korlátozott paritási kikötés érzékelhetően korlátozza a versenyt az online szállodafoglalási platformok, valamint a szállodai szálláshelyek piacán. Az ilyen kikötés nem minősíthető „járulékos korlátozásnak", mivel nem nyert bizonyítást, hogy annak hiányában a

Booking.com jövedelmezősége veszélybe kerülne. E kikötés nem részesülhet a 330/2010 rendelet szerinti mentességben, illetve az uniós és a német jog szerinti kartelltilalom alóli bármely más mentességben sem.

23 2020. október 23-án a Booking.com keresetet nyújtott be a Rechtbank Amsterdamhoz (amszterdami bíróság, Hollandia), amely a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság, egyrészt annak megállapítása iránt, hogy az általa alkalmazott paritási kikötések nem sértik az EUMSZ 101. cikket, másrészt pedig, hogy az alapeljárás alpereseit e kikötések miatt nem érte kár. Ez utóbbiak viszontkeresetükben azt kérték e bíróságtól, hogy egyrészt állapítsa meg, hogy a Booking.com megsértette az EUMSZ 101. cikket, másrészt pedig kötelezze e társaságot az EUMSZ 101. cikk megsértése miatt kártérítés fizetésére.

24 A kérdést előterjesztő bíróság szerint, amely 2022. október 26-i közbenső ítéletében megállapította, hogy hatáskörrel rendelkezik az ügy elbírálására, először is az a kérdés merül fel, hogy az OTA-k és az azokhoz kapcsolódó szálláshely-szolgáltatók között létrejött szerződésekbe foglalt, mind kiterjesztett, mind korlátozott árparitási kikötéseket az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából „járulékos korlátozásoknak” kell-e minősíteni.

25 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a Bíróság mindeddig nem határozott arról a kérdésről, hogy az ilyen kikötések, amelyek értelmében valamely online foglalási platform megakadályozza az e platformhoz kapcsolódó szálláshely-szolgáltatókat abban, hogy – esettől függően valamennyi értékesítési csatornán vagy bizonyos más értékesítési csatornákon – alacsonyabb árakat alkalmazzanak, mint az e platformon kínált árak, járulékos korlátozásokként kivonhatók-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt kartelltilalom hatálya alól. Márpedig e kérdés eltérő elemzésekhez vezet, ami egymásnak ellentmondó határozatok elfogadását eredményezheti.

26 E tekintetben e bíróság arra keresi a választ, hogy a Booking.comnak nem kellene-e tudnia megvédeni magát a potyázás kockázataival szemben. Többek között az alapeljárás felperesei által hivatkozott ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy nem szükséges bizonyítani, hogy valamely szerződéses korlátozás megsértése következtében a vállalkozás életképessége forog kockán, hanem elegendő, ha az „veszélybe kerül”. Arra is rá kell mutatni, hogy időközben mind a korlátozott paritási kikötést, mind a kiterjesztett paritási kikötést törvény tiltotta meg Belgiumban, Franciaországban, Olaszországban és Ausztriában, és hogy a Landgericht Berlin (berlini regionális bíróság) előtt jelenleg folyamatban lévő eljárás ugyanarra a kérdésre vonatkozik, mint amely a jelen eljárás tárgyát is képezi.

27 Másodszor, abban az esetben, ha úgy kellene tekinteni, hogy a vitatott paritási kikötések nem minősíthetők „járulékos korlátozásnak”, a kérdést előterjesztő bíróság szerint felmerül a kérdés, hogy e kikötések mentesíthetők-e. Márpedig a 330/2010 rendelet alkalmazásához tudni kell, hogy hogyan kell meghatározni az érintett termékek piacát. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az érintett piac meghatározásának módja, amely piac „többoldalú”, nem egyértelmű.

28 E körülmények között a Rechtbank Amsterdam (amszterdami bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése [alkalmazásában] járulékos korlátozásnak minősülnek-e a garantált legjobb árra vonatkozó tágabb, illetve szűkebb értelemben vett kikötések?

2) A 330/2010 rendelet alkalmazása szempontjából hogyan kell meghatározni az érintett piacot, ha az ügyleteket olyan [OTA] platformon keresztül bonyolítják le, amelyen a szálláshelyek szobákat kínálhatnak, és kapcsolatba léphetnek az utazókkal, akik szobát foglalhatnak a platformon keresztül?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

29 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát három okból vitatták.

30 Először is, az alapeljárás alperesei szerint e kérelem nem felel meg a Bíróság eljárási szabályzatának 94. cikkében foglalt követelményeknek, mivel a kérdést előterjesztő bíróság nem ismertette pontosan és teljeskörűen a feltett kérdések ténybeli hátterét.

31 E tekintetben az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egészének olvasatából kitűnik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság kellőképpen meghatározta azt a ténybeli és jogi hátteret, amelybe az értelmezés iránti kérelme illeszkedik, ahhoz, hogy lehetővé tegye mind az érdekelt felek számára, hogy az Európai Unió Bírósága alapokmánya 23. cikkének megfelelően észrevételeket tegyenek, mind pedig a Bíróság számára, hogy az említett kérelemre hasznos választ adjon. Közelebbről e bíróság egyértelműen hivatkozott a szövetségi versenyhatóság és a német bíróságok által az OTA-k és a németországi szállodai létesítmények közötti jogviták keretében hozott határozatokra.

32 Az alapeljárás alperesei által felhozott első elfogadhatatlansági okot tehát el kell utasítani.

33 Másodszor, mind az alapeljárás alperesei, mind a német kormány arra hivatkozik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tisztán hipotetikus kérdésekre vonatkozik, amelyek nem kapcsolódnak az alapeljáráshoz. Azt állítják, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések alapjául szolgáló problematikával már foglalkozott a szövetségi versenyhatóság a kiterjesztett paritási kikötéseket, illetve a korlátozott paritási kikötéseket illetően a 2013. december 20-i és 2015. december 22-i határozataiban, amelyeket az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság) 2015. január 9-i, illetve a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) 2021. május 18-i határozata végül helybenhagyott. Márpedig, mivel többek között a kérdést előterjesztő bíróságnak a 2014/104 irányelv 9. cikkének rendelkezései értelmében figyelembe kell vennie e határozatokat és ítéleteket, felmerül a kérdés, hogy szükséges-e ezen előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések előterjesztése.

34 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag a jogvitát tárgyaló és a meghozandó határozatért felelős nemzeti bíróság feladata annak eldöntése, hogy az ügy sajátos jellemzőire tekintettel az ítélet meghozatala szempontjából szükséges-e az előzetes döntéshozatalra utalás, és valóban relevánsak-e a Bíróságnak feltett kérdések. Következésképpen, ha a feltett kérdések uniós jogi szabály értelmezésére vonatkoznak, a Bíróság főszabály szerint köteles határozatot hozni (2020. július 9-i Santen ítélet, C-673/18, EU:C:2020:531, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. október 6-i Sumal ítélet, C-882/19, EU:C:2021:800, 27. pont).

35 Ennélfogva az uniós jogra vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell, és a Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jogi szabály kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek

szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (2020. július 9-i Santen ítélet, C-673/18, EU:C:2020:531, 27. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2021. október 6-i Sumal ítélet, C-882/19, EU:C:2021:800, 28. pont).

36 A jelen esetben nem ez a helyzet. Az alapeljárás kimenetele minden bizonnyal függ a Bíróságnak az előterjesztett kérdésekre adandó válaszától.

37 E tekintetben a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy az alapeljárás részben a 2014/104 irányelvnek az 1. cikkében meghatározott hatálya alá tartozónak tűnik. A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatokra is figyelemmel ugyanis az e bírósághoz benyújtott kereseti és viszontkereseti kérelmek nemcsak arra a kérdésre vonatkoznak, hogy a szóban forgó paritási kikötések sértik-e az EUMSZ 101. cikket, hanem arra is, hogy megállapítható-e az alapeljárás felpereseinek az ilyen kikötések miatt az alapeljárás alpereseit állítólagosan ért kárért való felelőssége.

38 Márpedig a 2014/104 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy amennyiben versenyjogi jogsértés miatt kártérítési keresetet indítanak valamely tagállam bíróságai előtt, a tagállamok biztosítják, hogy a valamely más tagállam nemzeti versenyhatóságának vagy felülvizsgálati bíróságának jogerős határozataira mint a versenyjogi jogsértés megtörténtének *prima facie* bizonyítékára hivatkozni lehessen.

39 Ebből következik, hogy még ha feltételezzük is, hogy a kérdést előterjesztő bírósághoz ténylegesen az ezen irányelv hatálya alá tartozó kártérítési keresettel fordultak, amit neki kell megvizsgálnia, e bíróságot nem kötik szükségszerűen a szövetségi versenyhatóság határozataiban vagy a német bíróságok későbbi határozataiban szereplő, az árparitási kikötésekre vonatkozó megállapítások. Az, hogy e határozatok jogsértés megtörténtére vonatkozó *prima facie* bizonyítéknak minősülhetnek, a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nem teszi tehát elfogadhatatlanná.

40 Ami azt a kérdést illeti, hogy a Németországban hozott jogerős határozatok hatással lehetnek-e a nemzeti bíróság által a vitatott paritási kikötések összeegyeztethetőségére vonatkozóan elvégzendő értékelésre, és ha igen, mennyiben, emlékeztetni kell arra, hogy a 2014/104 irányelv 9. cikkének (3) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy e cikk (1) és (2) bekezdésének rendelkezései „nem érinti[k] a nemzeti bíróságok EUMSZ 267. cikke szerinti jogait és kötelezettségeit”.

41 Egyébiránt semmi nem utal arra, hogy – amint azt az 1981. december 16-i Foglia ítélet (244/80, EU:C:1981:302) 29. pontja kimondja – a felek az előzetes döntéshozatali eljárást más célokra használták volna, mint amelyeket az szolgálni hivatott. Még ha feltételezzük is, hogy az alapeljárás felperesei által a kérdést előterjesztő bírósághoz fordulás végső célja az volt, hogy meghiúsítsa a Németországban hozott, e kikötéseket az EUMSZ 101. cikkel ellentétesnek minősítő jogerős határozatokat, a Bíróságnak csak kivételes körülmények között feladata megvizsgálni a saját hatáskörének megállapítása érdekében azokat a feltételeket, amelyek mellett a nemzeti bíróság hozzá fordult.

42 Nem nyilvánvaló tehát, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekben említett rendelkezések értelmezése nincs semmilyen összefüggésben az alapeljárás tényállásával vagy tárgyával, illetve hogy a probléma hipotetikus jellegű.

43 Ennélfogva a második elfogadhatatlansági okot is el kell utasítani.

44 Harmadszor, az alapeljárás alperesei és a német kormány úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem a Szerződéseknek és a másodlagos jogi aktusoknak az EUMSZ 267. cikk értelmében vett „értelmezésére” vonatkozik, hanem valójában az uniós jog rendelkezéseinek „alkalmazására” irányul. Arra a kérdésre ugyanis, hogy az árparitási kikötések olyan járulékos korlátozásoknak minősülnek-e, amelyek kívül esnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatályán, nem lehet elvont módon, és azon ténybeli, jogi és gazdasági háttértől függetlenül válaszolni, amelyben e kikötéseket alkalmazzák. Az érintett termékpiac meghatározása nem jogi fogalom, hanem inkább ténybeli értékelést igényel.

45 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk keretében a Bíróság csak arra jogosult, hogy a Szerződések és az Unió intézményei, szervei és hivatalai által hozott aktusok értelmezéséről döntsön, arra viszont nem, hogy az uniós jog szabályait egy meghatározott ügyre alkalmazza. Így nem a Bíróság feladata az alapjogvita alapjául szolgáló tényállás megállapítása, és ebből a kérdést előterjesztő bíróság által meghozandó határozatra vonatkozó következtetések levonása, és nem értelmezheti az érintett nemzeti törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket sem (2020. május 14-i Bouygues traveaux publics és társai ítélet, C-17/19, EU:C:2020:379, 51. és 52. pont).

46 Ugyanakkor a Bíróság az e cikkel bevezetett igazságügyi együttműködés keretében – az iratokban fellelhető tényekből kiindulva – megadhatja a nemzeti bíróságnak az uniós jog értelmezésének azokat az elemeit, amelyek valamely uniós jogi rendelkezés hatásainak értékelése során részére hasznosak lehetnek (2021. október 6-i W.Ż. [A legfelsőbb bíróság rendkívüli felülvizsgálati és közjogi tanácsa – Kinevezés] ítélet, C-487/19, EU:C:2021:798, 133. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 Közelebbről az arra irányuló kérelmek tárgyában eljáró Bíróság, hogy valamely vállalkozás magatartását az uniós versenyjog rendelkezéseire, különösen az EUMSZ 101. cikkre tekintettel minősítsék, úgy ítélte meg, hogy bár a kérdést előterjesztő bíróság feladata végső soron annak megítélése, hogy – az alapeljárás tárgyát képező helyzetre vonatkozó releváns elemek összességére, valamint arra a gazdasági és jogi környezetre figyelemmel, amelybe e helyzet illeszkedik – a szóban forgó megállapodás versenykorlátozó célú-e, ugyanakkor a Bíróság a rendelkezésére álló iratokban szereplő információk alapján olyan pontosításokkal szolgálhat, amelyek célja, hogy az előterjesztő bíróságnak iránymutatást adjanak az értelmezéshez ahhoz, hogy e bíróság a jogvitát elbírálhassa (lásd különösen: 2021. november 18-i Visma Enterprise ítélet, C-306/20, EU:C:2021:935, 51. és 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2023. június 29-i Super Bock Bebidas ítélet, C-211/22, EU:C:2023:529, 28. és 29. pont).

48 Ebből következik, hogy a harmadik elfogadhatatlansági okot sem lehet elfogadni.

49 A fenti megfontolások összességére tekintettel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadható.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

50 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy az online szállodafoglalási platformok és a szálláshely-szolgáltatók között létrejött megállapodásokba foglalt – akár kiterjesztett, akár korlátozott – paritási kikötések mentesülnek e rendelkezés alkalmazása alól azzal az indokkal, hogy az említett megállapodásokhoz képest állítólag járulékosak.

51 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint, amennyiben valamely meghatározott ügyletre vagy tevékenységre – semlegességénél vagy a versenyre gyakorolt kedvező hatásánál fogva – nem terjed ki az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom elve, ezen ügylet vagy e tevékenység egy vagy több résztvevője kereskedelmi önállóságának korlátozására sem terjed ki az említett tilalom elve akkor, ha e korlátozás az említett ügylet vagy tevékenység megvalósításához objektíve szükséges, és azok célkitűzéseivel arányos (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 89. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 69. pont; 2023. október 26-i EDP – Energias de Portugal és társai ítélet, C-331/21, EU:C:2023:812, 88. pont).

52 Így, amikor az ilyen korlátozás nem választható el az alapügylettől vagy az alaptevékenységtől azok létének vagy céljának veszélyeztetése nélkül, e korlátozás EUMSZ 101. cikkel való összeegyeztethetőségét azon alapügylet vagy alaptevékenység EUMSZ 101. cikkel való összeegyeztethetőségével együtt kell megvizsgálni, amelynek a korlátozás a járulékos részét képezi, noha első látásra úgy tűnhet, hogy külön vizsgálva az ilyen korlátozásra kiterjed az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom elve (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 90. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 70. pont; 2023. október 26-i EDP – Energias de Portugal és társai ítélet, C-331/21, EU:C:2023:812, 89. pont).

53 Ahhoz, hogy valamely korlátozást „járulékosnak” lehessen minősíteni, először is meg kell vizsgálni, hogy a nem versenyellenes jellegű alapügylet megvalósítása a szóban forgó korlátozás hiányában lehetetlen lenne-e. Azon tény, hogy ezen ügylet a szóban forgó korlátozás hiányában egyszerűen nehezebben megvalósítható vagy kevésbé előnyös, nem tekinthető úgy, hogy e korlátozásnak olyan „objektíve szükséges” jelleget kölcsönöz, amely megkövetelt ahhoz, hogy „járulékosnak” lehessen minősíteni. Az ilyen értelmezés ugyanis e fogalmat minden olyan korlátozásra kiterjesztené, amely nem szigorúan elengedhetetlen az alapügylet megvalósításához. Az ilyen eredmény sértené az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatékony érvényesülését (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 91. pont; 2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 71. pont; 2023. október 26-i EDP – Energias de Portugal és társai ítélet, C-331/21, EU:C:2023:812, 90. pont).

54 Másodszor, adott esetben meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó korlátozás arányos-e az érintett ügylet alapjául szolgáló célokkal. Így valamely korlátozás járulékos jellegének megcáfolása érdekében a Bizottság és a nemzeti versenyhatóságok megvizsgálhatják, hogy léteznek-e olyan reális helyettesítő megoldások, amelyek a szóban forgó korlátozásnál kevésbé korlátozzák a versenyt. E helyettesítő megoldások nem korlátozódnak arra a helyzetre, amely a szóban forgó korlátozás hiányában valósulna meg, hanem más kontrafaktuális esetekre is kiterjedhetnek,

amelyek többek között olyan reális helyzeteken alapulnak, amelyek az említett korlátozás hiányában bekövetkezhetnének (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 107–111. pont).

55 Pontosítani kell, hogy különbséget kell tenni a „járulékos korlátozások” EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése keretében vizsgált fogalma és az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésén alapuló mentesség között. Ez utóbbitól eltérően az ahhoz megkövetelt objektív szükségesség feltétele, hogy valamely korlátozást az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából „járulékosnak” lehessen minősíteni, nem foglalja magában a megállapodás versenyt támogató és versenyellenes hatásainak egymással szembeni mérlegelését. E mérlegelésre ugyanis csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése keretében kerülhet sor (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 93. pont).

56 A jelen ügyben főszabály szerint kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az elé terjesztett tényállási elemek összességét figyelembe véve megvizsgálja, hogy teljesülnek-e a járulékos korlátozás fennállásának megállapítását lehetővé tevő feltételek. E bíróság, amikor az ezen irányelv – 1. cikkének (2) bekezdésében meghatározott – hatálya alá tartozó keresetről határoz, a 2014/104 irányelv 9. cikke (2) bekezdésének megfelelően figyelembe veheti többek között a valamely nemzeti versenyhatóság vagy felülvizsgálati bíróság által hozott jogerős határozatokat.

57 A Bíróság ugyanakkor útmutatásokat adhat a kérdést előterjesztő bíróságnak annak érdekében, hogy iránymutatással szolgáljon ez utóbbi számára annak vizsgálata során, hogy valamely korlátozás az alapügylethez képest objektíve szükséges-e.

58 Az ilyen vizsgálat ugyanis – a megállapodás versenyt támogató és versenyellenes hatásainak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazása céljából történő mérlegelése keretében megkövetelt vizsgálattól eltérően – viszonylag általános és elvont jellegű, és nem igényel tisztán ténybeli értékelést.

59 Először is kitűnik, hogy a jelen ügyben érintett alapügylet, vagyis a Booking.comhoz hasonló platformok által nyújtott online szállodafoglalási szolgáltatások nyújtása semleges, sőt pozitív hatást gyakorolt a versenyre. E szolgáltatások jelentős hatékonyságnövekedést eredményeznek azáltal, hogy lehetővé teszik egyrészt a fogyasztók számára, hogy a szálláshelyajánlatok széles köréhez férjenek hozzá, és hogy ezen ajánlatokat különböző kritériumok alapján egyszerűen és gyorsan összehasonlítsák, másrészt pedig a szálláshely-szolgáltatók számára, hogy nagyobb láthatósághoz jussanak, valamint hogy ezáltal növeljék a potenciális ügyfelek számát.

60 Másodszor, ezzel szemben nem bizonyított, hogy az árparitási kikötések egyrészt objektíve szükségesek ezen alapügylet megvalósításához, és másrészt arányosak az utóbbi által követett céllal.

61 E tekintetben, ami a kiterjesztett paritási kikötéseket illeti, amelyek megtiltják a foglalási platformon feltüntetett partnerszállodáknak, hogy saját értékesítési csatornáikon vagy harmadik személyek által működtetett értékesítési csatornákon az említett platformon kínált árnál alacsonyabb áron kínáljanak szobákat, e kikötések nem szükségesek objektíve az online szállodafoglalási szolgáltatások nyújtásában álló alapügylethez, és nem is arányosak az utóbbi által követett céllal.

62 Semmilyen lényegi kapcsolat nem áll fenn ugyanis a szállodafoglalási platform alaptevékenységének fenntarthatósága és az ilyen kikötések előírása között, amely kikötések minden bizonnyal érzékelhető korlátozó hatásokkal járnak. Az ilyen kikötések, azonkívül, hogy csökkentik a különböző szállodafoglalási platformok közötti versenyt, a kis platformok és az új belépő platformok kiszorításának kockázatával járnak.

63 Ugyanez vonatkozik az alapügy körülményei között a korlátozott paritási kikötésekre, amelyek csak azt tiltják meg a partner szálláshely-szolgáltatók számára, hogy saját online csatornáikon a szállodafoglalási platformon kínáltnál alacsonyabb áron kínáljanak éjszakai szállást a közönség számára. Noha ez utóbbi kikötések *prima facie* kisebb versenykorlátozó hatással járnak, és céljuk a többek között a Booking.com által az alapügyben hivatkozott potyázás kockázatának kezelése, e kikötések nem szükségesek objektíve a szállodafoglalási platform gazdasági életképességének biztosításához.

64 Kétségtelen, hogy az alapeljárás keretében azt állították, hogy a paritási kikötések célja egyrészt annak megakadályozása, hogy a szálláshely-szolgáltatók tisztességtelen módon és ellenszolgáltatás nélkül vegyék igénybe a szállodafoglalási platform által kínált szolgáltatásokat és láthatóságot, másrészt pedig annak biztosítása, hogy az e platform keresési és összehasonlítási funkcióinak kidolgozása során eszközölt beruházások megtérüljenek.

65 Márpedig, amint az a jelen ítélet 55. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatból kitűnik, a „járulékos korlátozás” fogalmának alkalmazása, amely fogalom meghatározza, hogy valamely korlátozás kikerülhet-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alól, nem vezethet ahhoz, hogy összemossa egyrészt az ítélkezési gyakorlat által az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása szempontjából valamely korlátozás „járulékosnak” minősítéséhez előírt feltételeket, másrészt pedig az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése alapján ahhoz megkövetelt elengedhetetlen jelleg kritériumát, hogy valamely tiltott korlátozás mentességben részesülhessen.

66 A jelen ítélet 51–55. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból ugyanis kitűnik, hogy valamely korlátozás alapügylethez képest objektíve szükséges jellegének vizsgálatakor nem annak elemzéséről van szó, hogy az érintett piacon fennálló versenyhelyzetre tekintettel az ilyen korlátozás szükséges-e az alapügylet kereskedelmi sikerének biztosításához, hanem annak meghatározásáról, hogy ezen ügylet konkrét keretében a szóban forgó korlátozás elengedhetetlen-e az említett ügylet megvalósításához.

67 Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá nem tartozó „járulékos” korlátozásnak minősítést ugyanis a Bíróság csak azon esetekre írta elő, amikor az alapügylet megvalósítása ilyen korlátozás hiányában szükségképpen veszélyeztetve lenne. Így csak azon korlátozásokat lehetett „járulékos korlátozásoknak” minősíteni, amelyek jellegüknél fogva szükségesek voltak ahhoz, hogy az alapügylet minden esetben megvalósulhasson.

68 Ez volt a helyzet az 1985. július 11-i Remia és társai kontra Bizottság ítélet (42/84, EU:C:1985:327, 19. és 20. pont) alapjául szolgáló ügyben, amelyben a Bíróság megállapította, hogy a versenytilalmi kikötés objektíve szükséges volt a vállalkozások átruházásának megvalósításához, mivel ilyen kikötés hiányában – amikor az eladó és a vevő az átruházást követően is versenyben marad – a vállalkozás átruházására vonatkozó megállapodás nem valósítható meg. Úgy ítélte meg ugyanis, hogy az eladó – aki különösen jól ismeri az átruházott vállalkozás sajátosságait – továbbra is képes arra, hogy a régi ügyfélkörét közvetlenül az átruházás után újra magához vonzza, és ezzel e vállalkozást életképtelenné tegye.

69 Ugyanez volt a helyzet az 1986. január 28-i Pronuptia de Paris ítélet (161/84, EU:C:1986:41) alapjául szolgáló ügyben szereplő bizonyos korlátozások esetében is. Ezen ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a franchise forgalmazási szerződések azon kikötései, amelyek a franchise rendszer működéséhez elengedhetetlenek, nem minősülnek versenykorlátozásnak. Ez volt a helyzet azon kikötések esetében, amelyek megakadályozták, hogy a jogbérletbe adó által átadott know-how-ból és az általa nyújtott segítségből a versenytársak hasznot húzzanak. Hasonlóképpen, bizonyos kikötések szabályozták a jogbérletbe vevőknek a – jogbérletbe adó cégneve által szimbolizált – hálózata identitásának és hírnevének megőrzéséhez nélkülözhetetlen ellenőrzést (az említett ítélet 16. és 17. pontja).

70 A Bíróság az 1988. április 19-i Erauw-Jacquery ítéletben (27/87, EU:C:1988:183, 11. pont) azt is kimondta, hogy a vetőmagok szaporításáról és eladásáról szóló olyan megállapodásba illesztett kikötés, amelynek egyik részes fele bizonyos növényfajta-oltalmak jogosultja vagy a jogosult megbízottja, és amely megtiltja a hasznosító számára elit vetőmagok értékesítését és exportját, összeegyeztethető az EK-Szerződés 85. cikkének (1) bekezdésével (jelenleg az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése), mivel szükséges ahhoz, hogy a nemesítő kiválaszthassa az engedéllyel rendelkező kereskedőket/termelőket.

71 A Bíróság az 1994. december 15-i DLG-ítéletben (C-250/92, EU:C:1994:413, 45. pont), valamint az 1995. december 12-i Oude Luttikhuis és társai ítéletben (C-399/93, EU:C:1995:434, 20. pont) megállapította továbbá, hogy egy beszerzési szövetkezet vagy egy mezőgazdasági szövetkezet tagjaival szemben alkalmazott bizonyos korlátozások, mint például azok, amelyek megtiltják számukra, hogy más, e szövetkezetekkel közvetlen versenyben álló, szervezett együttműködési formákban vegyenek részt, vagy amelyek kilépés esetén kártalanítást írnak elő, nem tartoznak az immár az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom hatálya alá többek között azért, mert az alapító okirat szóban forgó rendelkezései a szóban forgó szövetkezet megfelelő működésének biztosításához és – a termelőkkel szemben – a szerződés tartalmi befolyásolására való képességének fenntartásához szükséges mértékre korlátozódnak.

72 A jelen ügyben az a körülmény, hogy a szállodafoglalási platform által előírt árparitási kikötések hiánya esetleg negatív következményekkel járhat az e platform által kínált szolgáltatások jövedelmezőségére, önmagában nem jelenti azt, hogy e kikötéseket objektíve szükségesnek kell tekinteni. E körülmény, amennyiben bizonyítást nyer, úgy tűnik, hogy az online foglalási platform által követett üzleti modellel függ össze, amely platform többek között a kapcsolódó szálláshely-szolgáltatók által fizetendő díjak mértékének korlátozása mellett döntött annak érdekében, hogy növelje az e platformon kínált ajánlatok mennyiségét, és megerősítse az ebből eredő közvetett hálózati hatásokat.

73 Így tehát az a tény – feltéve, hogy bizonyítást nyer –, hogy az árparitási kikötések az esetleges potyázási jelenségek elleni küzdelemre irányulnak, és elengedhetetlenek a hatékonyságnövekedés garantálásához vagy az alapügylet kereskedelmi sikerének biztosításához, nem teszi lehetővé, hogy e kikötéseket az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett „járulékos korlátozásoknak” lehessen minősíteni. E tényt csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazása keretében lehet figyelembe venni.

74 Valamely korlátozás alapügylethez való objektív szükségességének vizsgálata – jóllehet viszonylag elvont jellegű – alapulhat többek között olyan kontrafaktuális elemzésen, amely lehetővé teszi annak vizsgálatát, hogy az online közvetítő szolgáltatások hogyan működtek volna a paritási kikötés hiányában (lásd ebben az értelemben: 2014. szeptember 11-i MasterCard és társai kontra

Bizottság ítélet, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 164. pont). Márpedig a Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy bár mind a kiterjesztett, mind a korlátozott paritási kikötéseket több tagállamban is megtiltották, a Booking.com általi szolgáltatásnyújtás nem került veszélybe.

75 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az online szállodafoglalási platformok és a szálláshely-szolgáltatók között létrejött megállapodásokba foglalt – akár kiterjesztett, akár korlátozott – paritási kikötések nem mentesülnek e rendelkezés alkalmazása alól azzal az indokkal, hogy az említett megállapodásokhoz képest állítólag járulékosak.

A második kérdésről

76 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 330/2010 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazása céljából hogyan kell meghatározni az érintett termékpiacot egy olyan helyzetben, amelyben egy szállodafoglalási platform közvetítőként szolgál szálláshely-szolgáltatók és fogyasztók között létrejött ügyletek során.

77 A 330/2010 rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében az e rendelet 2. cikkében előírt mentesség azzal a feltétellel alkalmazható, hogy a szállító piaci részesedése nem haladja meg a 30%-ot azon az érintett piacon, ahol eladja a szerződés szerinti áruit és szolgáltatásait, és a vevő piaci részesedése nem haladja meg a 30%-ot azon az érintett piacon, ahol vásárolja a szerződés szerinti árukat és szolgáltatásokat.

78 Az e rendelkezésben előírt piaci részesedési küszöb célja – amint azt e rendelet (5) preambulumbekezdése megerősíti – az említett rendeletben előírt csoportmentesség kedvezményének azon vertikális megállapodásokra való korlátozása, amelyekről kellő bizonyossággal feltételezhető, hogy megfelelnek az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében előírt feltételeknek. Amint azt ugyanezen rendelet (9) preambulumbekezdése kimondja, a 30%-os piaci részesedési küszöb felett nem vélelmezhető, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozó vertikális megállapodások általában olyan jellegű és mértékű objektív előnyökkel járnának, amelyek az e megállapodások által a verseny tekintetében előidézett hátrányokat ellensúlyoznák.

79 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság abból az előfeltevésből indult ki, miszerint a szóban forgó árparitási kikötésekből eredő versenykorlátozások egy „vertikális megállapodás” részét képezik, amelyet a 330/2010 rendelet 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja úgy határoz meg, mint „olyan megállapodás vagy összehangolt magatartás amely a megállapodás vagy az összehangolt magatartás szempontjából a termelési vagy értékesítési lánc különböző szintjein tevékenykedő két vagy több vállalkozás között jön létre, és amely azokra a feltételekre vonatkozik amelyek mellett egyes áruknak vagy szolgáltatásoknak a felek által történő vásárlása, értékesítése vagy viszonteladása történik”.

80 A Bíróságot tehát csak arra kérik, hogy adjon iránymutatást azokról az értelmezési szempontokról, amelyeket az érintett piac meghatározása során akkor kell figyelembe venni, amikor – mint az alapügyben – online közvetítő szolgáltatásokról van szó, azzal, hogy az ilyen piacmeghatározás, amely megköveteli a versenyfeltételek, valamint az érintett piacon a kereslet és a kínálat szerkezetének figyelembevételét, nagymértékben függ egy alapos ténybeli vizsgálattól, amelyet kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság tud elvégezni. Ez annál is inkább így van, mivel ez utóbbi bíróság csak kevés információt nyújtott be a Bírósághoz, ennélfogva a Bíróság nem tudja pontosan meghatározni az érintett termékek piacát.

81 Amint az mind a közösségi versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló 1997. évi bizottsági közlemény (HL 1997. C 372., 5. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 155. o.) 2. pontjában, mind pedig az uniós versenyjog alkalmazásában az érintett piac meghatározásáról szóló, 2024. évi felülvizsgált bizottsági közlemény (HL 2024. C 1645., 1. o.) 6. pontjában szerepel, a piac meghatározása lehetővé teszi az érintett vállalkozások közötti verseny határainak azonosítását és meghatározását.

82 Ami a termékpiacot illeti – a jelen kérdés keretében kizárólag ez vitatott –, a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az „érintett piac” fogalma magában foglalja, hogy hatékony verseny létezhet a piacon lévő termékek vagy szolgáltatások között, ami feltételezi, hogy az ugyanazon piacon lévő valamennyi termék vagy szolgáltatás között elegendő mértékű felcserélhetőség áll fenn az azonos felhasználás tekintetében. A felcserélhetőséget vagy a helyettesíthetőséget nemcsak a szóban forgó termékek vagy szolgáltatások objektív jellegzetességeire figyelemmel kell értékelni. Figyelembe kell venni a versenyfeltételeket, valamint a piaci kereslet és kínálat szerkezetét is (2018. január 23-i F. Hoffmann-La Roche és társai ítélet, C-179/16, EU:C:2018:25, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet, C-307/18, EU:C:2020:52, 129. pont).

83 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság végső soron arra keresi a választ, hogy – amint arról a Németországban indított eljárások keretében határoztak – a 330/2010 rendeletben előírt piaci részesedési küszöb alkalmazása szempontjából releváns termékpiac a „szállodaplatformok piaca”, amely piac azon piacként került meghatározásra, amelyen az online szállodaplatformok közvetítő szolgáltatásokat kínálnak a szálláshely-szolgáltatóknak, vagy pedig az érintett piac szélesebb, mint a szállodafoglalási portálok piaca.

84 E tekintetben, amint arra a jelen ítélet 81. pontjában hivatkozott felülvizsgált közlemény 95. pontja rámutat, többoldalú platformok megléte esetén meg lehet határozni a platform egésze által kínált termékek érintett termékpiacát oly módon, hogy az magában foglalja az összes (vagy több) felhasználói csoportot, vagy meg lehet határozni külön (bár egymással összefüggő) érintett termékpiacokat a kínált termékek tekintetében a platform mindegyik oldalán. Az ügy körülményeitől függően helyénvalóbb lehet külön piacokat meghatározni akkor, ha jelentős különbségek vannak a platform különböző oldalain fennálló helyettesítési lehetőségek között. Annak megállapításához, hogy vannak-e ilyen különbségek, figyelembe lehet venni olyan tényezőket, mint például azt, hogy az egyes felhasználói csoportok számára helyettesítő termékeket kínáló vállalkozások eltérőek, az egyes oldalakon fennálló különbségtétel mértékét (vagy ennek az egyes felhasználói csoportok általi észlelését), a magatartási tényezőket, például az egyes felhasználói csoportok elhelyezésével kapcsolatos döntéseket, valamint a platform jellegét.

85 Annak meghatározása érdekében, hogy a 330/2010 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a Booking.com mint a szálláshely-szolgáltatók számára online közvetítő szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás milyen piaci részesedéssel rendelkezik, meg kell tehát vizsgálni, hogy e közvetítő szolgáltatásokat helyettesíthetik-e más típusú közvetítő szolgáltatások és más értékesítési csatornák egyrészt az e közvetítő szolgáltatások szálláshely-szolgáltatói, másrészt a végső ügyfelek által támasztott kereslet szempontjából.

86 A kérdést előterjesztő bíróságnak tehát az érintett piac meghatározása érdekében meg kell vizsgálnia, hogy ténylegesen fennáll-e helyettesíthetőség az online közvetítő szolgáltatások és a többi értékesítési csatorna között, függetlenül attól, hogy e csatornák eltérő jellemzőkkel rendelkeznek, és a szállodai szolgáltatásokkal kapcsolatos ajánlatok kereséséhez és összehasonlításához nem kínálják ugyanazon funkciókat.

87 E szempontból a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy az elé terjesztett valamennyi körülményt figyelembe vegye.

88 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Németországban indított, a jelen ügy alapját képező eljárások keretében a Bundesgerichtshof (szövetségi legfelsőbb bíróság) a 2021. május 18-i határozatában helybenhagyta mind az Oberlandesgericht Düsseldorf (düsseldorfi regionális felsőbíróság), mind pedig a szövetségi versenyhatóság által az érintett piac meghatározása érdekében elvégzett értékeléseket. Ily módon megerősítette azt a következtetést, miszerint a 330/2010 rendelet piaci részesedési küszöbének alkalmazása szempontjából releváns termékpiac a szállodai platformok piaca, amely azon piacként került meghatározásra, amelyen az online szállodai platformok közvetítő szolgáltatásokat nyújtanak a szálláshely-szolgáltatóknak.

89 Bár a németországi szövetségi versenyhatóságnak és a felülvizsgálati bíróságoknak a 330/2010 rendelet alkalmazása szempontjából releváns termékpiac meghatározására vonatkozó értékelései szigorú értelemben véve nem minősülnek versenyjogi jogsértést megállapító olyan jogerős határozatoknak, amelyekre a 2014/104 irányelv 9. cikkének (2) bekezdése értelmében a nemzeti bíróságok előtt legalább mint a jogsértés *prima facie* bizonyítékára lehet hivatkozni, ez nem változtat azon, hogy ezen értékelések, amennyiben ugyanarra a földrajzi piacra vonatkoznak, a különösen releváns összefüggésbeli elemek részét képezik.

90 Mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak vizsgálata, hogy a piac ilyen meghatározása, amely figyelembe veszi az OTA-k által kínált „szerződéses szolgáltatások” sajátos jellemzőit mind a szálláshely-szolgáltatók, mind pedig a végső ügyfelek szempontjából, nem tartalmaz-e bármilyen elemzési hibát, vagy nem alapul-e téves megállapításokon.

91 A fenti megfontolások összességére tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 330/2010 rendelet 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy olyan helyzetben, amelyben egy online szállodafoglalási platform közvetítőként szolgál szálláshelyek és fogyasztók között létrejött ügyletek során, az érintett piacnak az e rendelkezésben előírt piaci részesedési küszöbértékek alkalmazása céljából történő meghatározása megköveteli az online közvetítő szolgáltatások és a többi értékesítési csatorna közötti, a kínálat és a kereslet szempontjából való helyettesíthetőség konkrét vizsgálatát.

A költségekről

92 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

1) Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését

a következőképpen kell értelmezni:

az online szállodafoglalási platformok és a szálláshely-szolgáltatók között létrejött megállapodásokba foglalt – akár kiterjesztett, akár korlátozott – paritási kikötések nem

mentesülnek e rendelkezés alkalmazása alól azzal az indokkal, hogy az említett megállapodásokhoz képest állítólag járulékosak.

2) **Az [EUMSZ] 101. [cikk] (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2010. április 20-i 330/2010/EU bizottsági rendelet 3. cikkének (1) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

olyan helyzetben, amelyben egy online szállodafoglalási platform közvetítőként szolgál szálláshelyek és fogyasztók között létrejött ügyletek során, az érintett piacnak az e rendelkezésben előírt piaci részesedési küszöbértékek alkalmazása céljából történő meghatározása megköveteli az online közvetítő szolgáltatások és a többi értékesítési csatorna közötti, a kínálat és a kereslet szempontjából való helyettesíthetőség konkrét vizsgálatát.

Aláírások